

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 200701972
Vår ref: 2007/91264
Dato: 18.02.2008
Org.nr: 985 399 077

Landbruks- og matdep.	
Saksnr: 2007 1972	Doknr: 86
Mottatt: 19 FEB 2008 MP/SDD	
Saksbeh: RFE	Ark: 751
Opp:	Avskr:

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

HØRINGSUTTALELSE OM UTKAST TIL NY LOV OM DYREVELFERD

Mattilsynet viser til høringen av utkastet til ny lov om dyrevelferd. Vi har hatt utkastet på en intern høring som også har inkludert innspill fra dyrevernemndene. På bakgrunn av grundige vurderinger av utkastet og høringsnotatet oversender vi med dette våre innspill. Vi tar først opp noen sentrale temaer, kommentarer til de enkelte paragrafer følger etter dette.

Generelle kommentarer

Vårt hovedinntrykk er at lovutkastet har et lettfattelig språk, en helhetlig spennvidde, en generell tilnærming og en moderne lovform. Utkastet er dynamisk, fremtidsrettet, samtidig som det fastsetter noen viktige rammer for god dyrevelferd. Vi mener forslag til ny lov er vesentlig bedre enn den gjeldende dyrevernaven fra 1974.

Loven vil få konsekvenser for tilsynsmyndigheten. Mange av de nye forslagene, som den allmenne varslingsplikten, kompetansekravet og kravene til produkter, vil medføre økte oppgaver og med det mer arbeid og kostnader for Mattilsynet. Andre forslag, som sterkere sanksjonshjemler, kan på sikt bidra til å effektivisere tilsynet.

Loven gir omfattende hjemler til å utarbeide forskrifter. Forventning om bruk av nye forskriftshjemler som gis i denne loven antas å medføre økt arbeid for Mattilsynet med regelverksutvikling på kort sikt.

Dyrevernemndene og Forsøksdyrutvalget

Vi støtter at lovforslaget legger opp til at forvaltningen selv kan bestemme om tilsynsoppgaver skal delegeres til andre organer og ikke lovfester som i dag dyrevernemnder og forsøksdyrutvalg, jf. utkastet § 32. Vi ser at dette gir godt rom for utvikling av best mulig løsninger – som også kan endre seg over tid i forhold til utvikling både i dyrehold og i samfunn og forvaltning for øvrig.

Dyrevernemndene er med sin nærhet til lokalmiljøene og sitt lekmannsskjønn en viktig ressurs i den lokale dyrevernavforvaltningen. Det er samtidig utfordringer knyttet til organiseringen av en modell med to tilsynsmyndigheter, særlig arbeidsfordelingen mellom dyrevernemndene og Mattilsynet. Forsøksdyrutvalget har solid spisskompetanse på sitt område, og et slikt utvalg kan fortsatt ha en viktig rolle for å vurdere og gi tillatelse til dyreforsøk. Det kan imidlertid være mer rasjonelt å overføre tilsynsoppgaver fra utvalget til Mattilsynet.

Mattilsynet
103004 - Dyrevelferd og fiskehelse

Saksbehandler: Bjørnar Stavenes
Tlf:
Besøksadresse:
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

www.mattilsynet.no

Lovutkastet åpner opp på en god måte for å utvikle organiseringen av tilsynet uten at loven setter skranker som etter noen år vil være til hinder for mindre justeringer eller nye løsninger.

Vedtak om forbud mot hold av dyr

Vi støtter forslaget om at Mattilsynet gis myndighet til å fatte enkeltvedtak om forbud mot hold av dyr og andre aktiviteter, jf. utkastet § 34. En forsvarlig saksbehandling med mulighet for klage og etterfølgende domstolsprøving vil ivareta god rettsikkerhet i disse alvorlige sakene. Det er også enklere å omgjøre et forvaltningsvedtak enn en rettsavgjørelse.

Dersom Mattilsynet ikke får myndigheten etter § 34, bør Mattilsynet få rett til å fatte enkeltvedtak om forbud (suspensjon) inntil domstolen har truffet sin avgjørelse.

Varslingsrett for helsepersonell

Vi støtter forslaget om varslingsrett for helsepersonell, jf. utkastet § 40 og helsepersonelloven § 23. Dette vil gjøre det mulig for helsepersonell å informere Mattilsynet om saker der gjerne både dyreeier og dyrene lider, og faren for dyretragedier kan være overhengende. En slik varslingsrett har vært sterkt ønsket av vårt ytre apparat i lang tid. Praktisk erfaring viser at en slik rett også ofte er i tråd med rettsoppfatningen hos helsepersonell. På den annen side ser vi at helsepersonell kan ha behov for å unnlate varsling av hensyn til pasientens helse og personlige integritet. Vi er derfor enige i at det innføres rett, men ikke plikt, til å varsle.

Hjemmel til å avlive og omsette dyr uten eiers samtykke

Loven bør gi tilsynsmyndigheten klar hjemmel til å avlive eller omsette dyr uten eiers samtykke, jf. utkastet §§ 32 og 33. Dyrevernsloven § 26 gir i dag klar hjemmel til dette. I utkastet foreslås det ikke en tilsvarende hjemmel. Etter vår oppfatning vil de generelle hjemlene til å fatte nødvendige vedtak og gjennomføre nødvendige tiltak ikke gi hjemmel til å fatte så inngripende vedtak som avliving av og overføring av eiendomsretten til dyr. Til sammenligning har matloven § 23 en relativt detaljert oppramsing av hvilke tiltak det er aktuelt å vedta, inkludert avliving.

På side 56 i høringsnotatet står det at avliving normalt bør foretrekkes fremfor omplassering med mindre eieren samtykker i å avstå eiendomsretten til dyret. Vi mener at dette utsagnet er uheldig og både er i strid med prinsippet om respekt for dyr og egnet til å skape tvil om hjemmelen til å overføre eiendomsrett uten samtykke. Avliving som hovedregel i slike saker er heller ikke i tråd med gjeldende forvaltningspraksis eller holdninger hos tilsynspersonellet og publikum.

Rovdyr og erstatning

Bestemmelsen om økonomisk kompensasjon for beiterestriksjoner etter utkastet § 32 annet ledd bør være betinget av at restriksjonene *etterleves*. På den måten vil kompensasjonen motivere til å følge pålegg tilsynet gir.

Det er også behov for å få avklart hva departementene mener med "husdyr" i § 32 annet ledd, særlig om dette begrepet omfatter tamrein. Dette bør stå nærmere omtalt i forarbeidene.

Hjelpeplikten og dyrehelsepersonells rett til godtgjøring

Vi er enige i at retten til dekning av utgifter ved etterlevelse av hjelpeplikten videreføres. Hjelpen vil ofte innebære at dyret bringes til veterinær, som vil ta seg betalt for undersøkelse og eventuell avlivning av dyret. Dersom eieren av dyret ikke kan identifiseres, er det i utgangspunktet finneren som må betale veterinæren, for så å kreve dekning fra staten i etterhånd. For å spare finneren for ulempen ved å legge ut for utgiftene, har det imidlertid i mange år vært er ordning der Mattilsynet etter krav fra veterinæren betaler denne direkte, uten at dette er hjemlet i loven. De senere årene

har slike krav fra veterinærene økt i omfang, og det har meldt seg et behov for å regulere ordningen nærmere gjennom forskrift. Mattilsynet har hatt et utkast til forskrift på høring, men har manglet lovhjemmel for forskriften. Vi foreslår derfor at det gis en slik hjemmel, og at hjemmelen fastsettes i dyrehelsepersonelloven § 14 samtidig med den nye dyrevelferdsloven, jf. utkastet § 40.

Jakt, fangst og fiske på dyr som holdes

Det er et viktig prinsipp at dyr skal avlives på mest mulig skånsom måte med minst mulig fare for stress, smerte eller annen lidelse. Dette kommer blant annet til uttrykk i utkastet § 12, som pålegger bedøving før avliving av alle dyr som eies eller holdes i menneskers varetekt. Bare dersom det foreligger en spesiell situasjon som gjør slik bedøving før avliving umulig, kan dette kravet fravikes. Eksempler kan være alvorlig skadde dyr der lidelsene bør avsluttes så raskt som mulig med tilgjengelige midler, eller forvillede husdyr som ikke lenger lar seg fange, slik at skudd fra avstand er beste mulige avlivningsmetode.

Jakt, fangst og fiske leder normalt til en avlivning og innebærer i tillegg flere elementer som kan påvirker dyrs velferd negativt, for eksempel sporing og driving. Det er også en reell fare for feilskudd, slik at dyret skades og påføres lidelse før det dør eller blir avlivet. Jakt, fangst og fiske av ville dyr og fisk regnes likevel ikke i seg selv å være i strid med dyrevernsloven, herunder bestemmelser om avlivning. For dyr som holdes, er det imidlertid ikke nødvendig å bruke jakt for å få dyret avlivet. Vi mener derfor at jakt, fangst og fiske på dyr som holdes, vil være i strid med både lovforslagets bestemmelse om avlivning og med formålet om å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. For å gjøre dette tydelig bør loven slå fast i § 27 at slike aktiviteter mot dyr som holdes, i utgangspunktet er forbudt.

At det gis hjemmel for å fastsettes forskrifter som allikevel tillater slik aktivitet mener vi er riktig. Vi ser at det finnes slike aktiviteter som aksepteres i dag og som ikke nødvendigvis påfører dyret noen belastning ut over det som ellers er vanlig og akseptert. Kommersielt fiske i steng eller i en tilrettelagt merd, er eksempel på aktuelle unntakstilfelle. Ved å fastsette en hovedregel om forbud, og forskriftsfastsette unntakstilfelle mener vi en sikrer å ha god kontroll og rammer for slik aktivitet.

Uheldige skranker for utøvelse av skjønn

Merknadene til lovutkastet bør justeres på enkelte punkter slik at de ikke setter uheldige skranker for utøvelse av det skjønn loven er ment å åpne for, særlig når det gjelder fisk. For å sikre en fleksibel og framtidsrettet lov som er åpen for skjønn basert på både gjeldende og ny kunnskap, bør enkelte utsagn i merknadene utformes mindre bastant. Ett eksempel er utsagnet på side 78 i høringsnotatet om at dagens vanlige fiskemetoder blant yrkesfiskere ikke vil være i strid med kravene til fiske og avliving. Vi er helt enige i at dette utsagnet er gyldig i dag, men på lang sikt kan man tenke seg at ny kunnskap og nye tilgjengelige metoder og redskapstyper gjør at enkelte av dagens metoder og utstyr ikke lenger vil regnes som dyrevelferdsmessig forsvarlige. Dette og andre tilsvarende kommentarer bør derfor modifiseres slik at skjønnen kan utøves på grunnlag av den kunnskapen og de alternativene som eksisterer til enhver tid.

Andre endringsforslag og synspunkter

1. Hvilke dyrearter loven skal gjelde for, bør fastsettes i forskrift, ikke i loven, jf. § 2. Dette vil gi en enklere bestemmelse om det saklige virkeområdet og åpne for en fleksibel lovregulering i samsvar med ny kunnskap om dyr.
2. Det bør presiseres nærmere hvem kravene er rettet mot. Dette kan fastsettes i § 2 ved å utpeke enhver som pliktsubjekt dersom det ikke framgår av de enkelte bestemmelsene at de bare gjelder dyreholder eller noen andre. Ett eksempel på en bestemmelse uten tydelig(e) pliktsubjekt(er) er § 8 om driftsformer, metoder, utstyr og tekniske løsninger.
3. Det bør være tilstrekkelig å varsle dyreholdere som ikke er eiere, om hjelp etter § 4. De som bare er innehavere av dyr, representerer uansett eierens interesser.

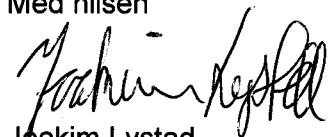
4. Det bør omtales nærmere i forarbeidene at kravet om at foresatte ikke skal la barn under 16 år ha selvstendig ansvar for dyr, § 6, innebærer at den som omsetter dyr, må undersøke hvorvidt den foresatte er villig eller i stand til å ta ansvaret for dyret. Dette kan reguleres nærmere i forskrift om omsetning av dyr, hjemlet i § 26 om omsetning av dyr mm.
5. § 8 bør gjelde alle produkter for dyr og bør også regulere produksjon og innførsel av slike produkter. Begrepet "utstyr" er for snevert til å dekke fôr, pleieprodukter og alle andre produkter som brukes på dyr og som kan påvirke velferden. Bestemmelsen bør heller ikke avgrenses slik at det blir vanskelig å ansvarliggjøre produsenter og importører av ulovlige produkter.
6. Personer som omsetter fast eiendom, bør ikke ha ansvar utover en opplysningsplikt om forhold som kan ha negativ betydning for dyrevelferden, jf. § 8. Det er ikke rimelig at en eiendomsselger eller –utleier som har advart kjøper eller leietaker om forhold som kan gi dårlig dyrevelferd, skal ha ansvar dersom advarselen ikke blir etterlevet og velferden blir dårlig. Men det er rimelig med en opplysningsplikt.
7. Retten til å avhorne og kastrere bør ikke lovfestes, jf. § 9. Dette er et eksempel på kasuistiske unntak som eventuelt bør fastsettes i forskrifter, ikke i loven.
8. Det bør ikke være forbudt etter § 9 å markedsføre eller bruke medisinsk behandling som produksjonsfremmende hjelpemiddel. Medisinsk behandling av produksjonsdyr skjer gjerne for å sikre fortsatt eller bedre produksjon. Et forbud som dette vil kunne tolkes som forbud mot markedsføring av både spesielle behandlingsformer, som for eksempel brunstsynkronisering, og av alminnelig veterinærpraksis på produksjonsdyr.
9. Hensynet som kan begrunne operative inngrep på dyr, bør utvides fra helse til velferd, jf. § 12. Også andre velferdsindikatorer enn helse bør kunne åpne for slike inngrep.
10. Det ville være ønskelig at § 15 ga hjemmel til å gi nærmere forskrifter også om større inngrep og installasjoner. For eksempel har det store omfanget av påkjørsler av vilt på jernbaner og veier de senere årene vekket stor bekymring for dyrevelferden og reist spørsmål om hvilke hjemler som finnes for å rette vedtak mot jernbaneselskaper og andre aktører. Ved bygging av store installasjoner i naturen bør derfor hensynet til dyrevelferd (spesielt for ville dyr) være et element i en konsekvensutredning for vurdering av alternativer og iverksettelse av eventuelle kompensatoriske tiltak. Plan- og bygningsloven gir ikke et godt nok grunnlag for å ivareta hensynet til dyrevelferd.
11. § 25 bør gjelde bruk av dyr til flere aktiviteter enn framvisning, undervisning og konkurranser. Arbeid og andre aktiviteter enn dem som er nevnt i paragrafen, kan også innebære store påkjenninger for dyr, og de kravene som er foreslått, er relevante for all slags bruk av dyr. Vi foreslår derfor at opplistingen av aktiviteter i § 25 fjernes slik at bestemmelsen blir generell. Bruk av dyr til forsøk og undervisning blir imidlertid spesialregulert i § 13.
12. § 26 om omsetning bør også omfatte ivaretagelse av dyr på ideelt grunnlag uten den avgrensningen til "ervervsmessig ivaretagelse" som er gitt i tittelen og forskriftshjemmelen. Sett fra dyrenes synspunkt er det ingen forskjell mellom å være på et dyrepensjonat der de blir brakt inn som eierløse og der de blir levert inn av eier. Tvert imot kan utfordringene med eierløse dyr være større fordi dyrene har ukjent helsestatus og kan være dårlig sosialisert i forhold til mennesker. Dagens lov er noe uklar på dette punkt, og flere hendelser ved mottak for eierløse dyr har vist behov for en klar lovbestemmelse.
13. Vi antar at "landdyr" også omfatter fugl. Innfangning av fugler for enkel ringmerking er eksempel på håndtering som i dag aksepteres og som vi antar at en ikke ønsker å sette et generelt forbud mot i loven. Det bør klargjøres i kommentarene hva landdyr omfatter, og det bør tas høyde for at en ikke er avhengig av forskrifter for å tillate fortsatt ringmerking av fugl.
14. Loven bør videreføre hjemmelen i dyrevernsloven § 3 og gi tilsynsmyndigheten klar hjemmel til å undersøke relevante steder der dyr kan holde til uten eiers samtykke eller tilstedeværelse, jf.

utkastet § 32. Tilsynsmyndighetene kan ikke føre et effektivt tilsyn med dyrevelferden uten en slik hjemmel. Det er ikke tilstrekkelig å lovfeste at Mattilsynet "fører tilsyn" og at dyreholdere og andre har plikt til å gi tilsynsmyndigheten adgang, jf. § 19.

15. Det bør vurderes å lovfeste en kortere klagefrist enn 3 uker ved enkeltvedtak om midlertidig forvaring av dyr, jf. § 33. Dette vil bidra til at sakene ikke trekker ut, og at klageadgangen ikke blir illusorisk i saker der det må tas en rask beslutning om dyrets videre skjebne, som kan innebære avlivning.

Som nevnt har vi gått grundig igjennom lovutkast og kommentarer og har også enkelte andre kommentarer av mer lovteknisk art. Vi stiller oss gjerne til rådighet i forhold til å bidra videre i den endelige utforming av lovtekst om det skulle være ønskelig.

Med hilsen

Joakim Lystad
Administrerende direktør